

Т.М.Болгар, кандидат економічних наук, доцент,

КІДУ ім. А.Нобеля, м. Кременчук

ОСОБЛИВОСТІ СТРАТЕГІЇ ВЕДЕННЯ БІЗНЕСУ БАНКАМИ УКРАЇНИ ПО ФОРМУВАННЮ ЯКІСНОГО КРЕДИТНОГО ПОРТФЕЛЮ

Діяльність по формуванню якісного кредитного портфелю потребує вжиття повного комплексу превентивних заходів, спрямованих на створення кредитного портфелю такої якості, яка убезпечить банк від понесення ризиків та не призведе до перевантаження системи внутрішньобанківського колекшену в перспективі.

Стратегією банку щодо стягнення проблемних боргів передбачається ймовірна поведінка банківської установи при значному збільшенні простроченого чи іншого роду проблемного сегменту кредитів. Зазначимо, що на нинішньому етапі в країнах Європи законодавство побудовано таким чином, що при виникненні прострочення за кредитним договором, кредитор має можливість звернення до правоохоронних органів з метою захисту свого права на повернення кредитних коштів. Найчастіше врегулюванням такого питання щодо порушеного права кредитора займається поліція та судові органи.

Колекторські компанії також приймають участь у поверненні боргів та залучаються кредитором як метод, альтернативний зверненню до поліції чи суду. Такий шлях врегулювання боргу більш оперативний, проте тягне за собою понесення збитків зі сторони банківських установ у вигляді комісійних винагород зовнішнім колекторським фірмам.

Становище банківського бізнесу України, його законодавче врегулювання, ментальність населення країни та, певною мірою, байдужість державних органів до неповернення позичальниками боргів банківським установам спонукають останніх до пошуку стратегій ведення бізнесу з погляду прямої та безпосередньої орієнтації на напрям колекшену. Адже професійний та прагматично налаштований менеджмент банківських установ має розуміти те, що Україна є країною, в якій на якість виконання боржниками своїх договірних зобов'язань впливає велика кількість чинників, не притаманних закордонним державам.

З огляду на це, банки України при обранні стратегії ведення бізнесу повинні враховувати чисельні обставини, що в майбутньому можуть негативним чином

відбитися на погіршенні якості портфелю кредитування:

- довіра суспільства до органів влади, ступінь підтримання населенням країни курсу її керівництва;
- впевненість потенційних клієнтів банківських установ у стійкості банківської системи;
- тенденції в діяльності основних бюджетоутворюючих галузей держави, в яких зайнята значна кількість працюючого населення, тощо.

Враховуючи такі обставини, банківські установи мають вивчати ринок та обирати вірний для себе у нинішніх умовах вектор руху на просторі банківської системи.

Негативним наслідком обрання невірної стратегії формування кредитного портфелю може стати не лише погіршення його якості з часом, а й ризик зниження рівня економічної безпеки банківської установи загалом.

Однією з важливих обставин, необхідних до врахування при формуванні кредитного портфелю є політика банківської установи щодо її взаємодії з представниками зовнішнього колекторства. Збільшуючи обсяги кредитування, банки України в нинішніх умовах мають враховувати чисельні ризики, що можуть реалізуватися під час дії певних кредитних угод. Не викликає сумнівів, що ці процеси можуть відбуватися досить стрімко та масово. Тому, банківські установи на стадії формування портфелю кредитування повинні ставити перед собою такі питання:

- який проблемний портфель банк зможе обслуговувати силами кредитних менеджерів;
- за якого обсягу проблемного кредитного портфелю має сенс залучення (чи створення) власних підрозділів стягнення;
- чи готовий банк долучити до стягнення зовнішні колекторські організації;
- умови співпраці, можливий позитивний економічний ефект чи понесення втрат від подібної взаємодії.

Отже, формуючи кредитний портфель, банківська установа повинна дослідити власну спроможність в майбутньому реагувати на процеси погіршення якості обслуговування кредитних угод. Найбажанішим результатом такого дослідження є висновок щодо спроможності самостійного управління проблемним портфелем, що

може мати місце. Важливим є з'ясування граничної межі, при переході за яку проблемний кредитний портфель не буде якісно керуватися внутрішньобанківськими підрозділами стягнення. З цих показників, ймовірно, доцільним буде долучення до процесів колекшену представників зовнішніх стягувачів.

Однак, вже на стадії формування кредитного портфелю певного сегменту, банківська установа повинна враховувати такі моменти:

- з якою колекторською фірмою чи їх групою можлива співпраця;
- умови взаємодії з позабанківськими стягувачами (комісія, викуп, тощо);
- умови рентабельності процесів кредитування при певних обсягах проблемних кредитів;
- нормативно-правове регулювання країни щодо співпраці банківських установ з колекторськими компаніями, тощо.

Передбачення банками на стадії формування кредитного портфелю можливих майбутніх наслідків погіршення його якості обумовить застосування доцільних превентивних заходів, спрямованих на підтримання напряму кредитування та обслуговування існуючих кредитів на високому рівні.